

IMH

Glossy

INFANT MENTAL HEALTH BINNENSTEBUITEN

IMH raakt de kern van het menszijn

Subtiële **aanpak** is een kunst

Inleven in **ouderschap** doet ertoe

INVESTEREN IN IMH IN AL HAAR FACETTEN

Breed verspreiden van het belang van de sociaal-emotionele gezondheid van de allerkleinsten binnen de context waarin ze opgroeien. Dat is wáár de Dutch Association for Infant Mental Health, kortweg DAIMH, zich vanuit de IMH-visie voor inspant.

De DAIMH is de eerste en enige beroepsvereniging in Nederland die een onderkomen biedt aan professionals die betrokken zijn bij de zorg aan mensen met een kindwens, zwangeren, ongeboren kinderen, baby's, peuters, kleuters en hun ouders. Voorop staat het bevorderen van het onderlinge contact om de IMH-sensitiviteit onder professionals en organisaties.

Om dit te bereiken krijgt het stimuleren en verspreiden van wetenschappelijk onderbouwde IMH-kennis volop aandacht. Daarnaast vereist de wijze waarop het brede relationele kader geïntegreerd kan worden in het dagelijkse leven van de professional, een gespecialiseerde opleiding en training. Hierbij dient zowel aandacht te zijn voor de aansluiting bij de functie-eisen en het takenpakket als voor de wettelijk bepaalde kaders van het basisberoep of specialisme.

Met het oog op het handhaven van de kwaliteit van de hulpverlening houdt DAIMH een register bij voor IMH-specialisten en IMH-consulenten. Registratie vindt plaats op basis van het gevolgde onderwijs, de opgedane werkervaring en de genoten supervisie. Ook verzorgt de DAIMH accreditatie voor con-

gressen en opleidingen. DAIMH is de Nederlandse vereniging van de wereldwijde beroepsvereniging WAIMH: World Association for Infant Mental Health.

Lid worden? Doen!

Ieder kwartaal brengt de DAIMH een nieuwsbrief uit. Een abonnement hierop is gratis via de website af te sluiten. Daar bovenop kun je lid worden van de vereniging. Dit lidmaatschap kent vele voordelen, zoals ontmoeting en uitwisseling met collega-vakgenoten en korting bij studiedagen, workshops en congressen. Verder kun je je ook laten registreren in het register IMH-Specialist of IMH-consulent DAIMH, wat je nationale en internationale vindbaarheid vergroot.

De kosten van het lidmaatschap bedragen € 120,- per kalenderjaar. Ben je in opleiding dan kun je lid worden voor de helft van dit bedrag.

Meer weten?

Ga voor meer informatie naar de website van de DAIMH: daimh.nl ■

DAIMH in een notendop

- Datum van oprichting: 22 september 2005
- Nederlandse afdeling van de WAIMH
- Aantal leden: 375
- Verhouding specialisten en consulenten: 175 specialisten en 21 consulenten
- Verspreiding over het land: zie kaart op de DAIMH-website onder het kopje "IMH-professionals"
- Nieuwsbrief: 800 abonnees

Kraamkamer

Voor u ligt een eenmalige glossy met als thema 'IMH BinnensteBuiten'.

Dit magazine wil langs de weg van het delen van verhalen een bijdrage leveren aan de verdere bekendheid en verspreiding van de IMH-visie. Want storytelling wordt weleens de oudste vorm van educatie genoemd. Het mooie en uitdagende van verhalen is dat ze altijd in beweging zijn. De glossy kent dan ook een open einde, want er zijn altijd weer meer, andere en nieuwe verhalen te vertellen.

Ons vakgebied bestaat in Nederland inmiddels ruim een kwart eeuw. In die tijd hebben veel mensen de IMH-visie leren kennen. Via scholingen en door groeiende praktijkervaring kreeg het overdragen van IMH-kennis en kunde meer en meer vorm. Deze inspiratiegids ligt er als uitnodiging om eens te 'gluren bij de burens'.

Dit gebeurt onder meer in de vorm van vijf uitgebreide portretten over de weg die deze collega's zijn gegaan met IMH. Vanuit totaal andere settings vertellen de geportretteerden niet alleen over de meerwaarde van IMH voor hun vakgebied, maar ook tegen welke uitdagingen men aanloopt. We hopen dat deze diepte-interviews uitnodigen tot een lezende dialoog.

Ook rondom casuïstiek, het hart van ons vak, is het altijd boeiend om te weten hoe collega's hun werk verrichten. Vandaar meerdere klinische artikelen in dit magazine. In één van deze bijdragen kijken zowel de behandelaar als het gezin terug op de therapie en wat hen daaruit blijft. Het gezin en de therapeut tonen zich-

zelf in woord en beeld. Zo krijgt de meervoudige partijdigheid hier gezicht(en)!

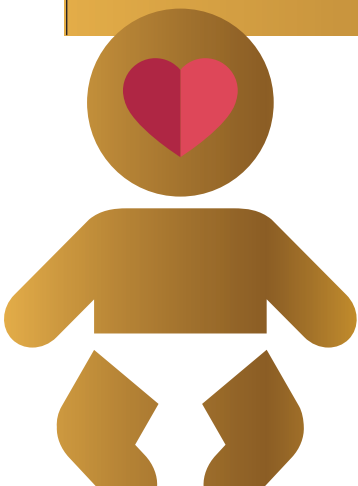
Alles overziend blijkt een reflectieve houding een onderscheidend kenmerk van werken vanuit de IMH-visie. Om die reden wordt in de vorm van een essay ingegaan op de vraag hoe een dergelijke houding vorm kan krijgen in zowel de praktijk als in opleidingsverband. Reflecteren blijkt dan alles te maken te hebben met het binnenste naar buiten helpen keren. Groeien en ontwikkelen; in ons vak gericht op de allerkleinsten ondervinden we dit aan den lijve. Dit betekent ook telkens nieuwe uitdagingen op het pad. De toegenomen bekendheid van IMH zorgt voor actuele dilemma's. Deze nieuwe uitdagingen worden als *food for thought* verwoord in het essay waar dit magazine mee opent.

Dit magazine is tot slot tevens bedoeld als een uitnodiging. De inhoud maakt duidelijk dat ons vakgebied levendig is, met heel veel mensen die met hart en ziel IMH-werk doen. Variatie was onze leidraad bij het kiezen uit die overvloed, met afwisseling in bijvoorbeeld leeftijd, ervaring, gender, locatie en werksetting. Wie u ook bent, of u zich nu meer van buiten(af) of meer van binnen(uit) in Infant Mental Health verdiept: we nodigen u van harte uit om mee te denken en te praten. Laten we vooral samen het mooie IMH-vakgebied dat ons land rijk is versterken!

Louise van den Broek en Eveline Euser

Louise van den Broek

Eveline Euser

colofon

Redactieteam

Louise van den Broek,
Eveline Euser,
Jan de Graaf en
Inge Gravesteyn

Productie

DG Communicatie

Conceptontwikkeling

Eveline Euser

Productcoördinator

Jan de Graaf

Ontwerp & art direction

Dik Visser

Portretfoto's

Cor Mantel

Drukkerij

Zalsman

Meelezers DAIMH

Marja Rexwinkel
Charlotte Schenning
Hedwig van Bakel

Financiële ondersteuning

Stichting Steunfonds
DAIMH

De IMH Glossy is een gezamenlijk initiatief van DAIMH, BOX | Bureau Ouder-kind Xpertise en Vakblad Vroeg.

2 Investeren in IMH

Vakvereniging DAIMH uitgelicht

3 **Kraamkamer**
Introductie Louise van den Broek en
Eveline Euser

7 **Voorwoord**
Hedwig van Bakel, voorzitter DAIMH

8 **Succes dreigt in eigen
staart te bijten**
Ruim een kwart eeuw geleden was Marja
Rexwinkel één van de mensen die IMH in
Nederland introduceerde. Sindsdien heeft
het IMH-gedachtegoed een grote vlucht
genomen. Door de groei ontstaat een aantal
dilemma's die vragen om bezinning.

16 **Geboorte legt krachten en
kwetsbaarheden bloot**
Een behandeling vanuit meerdere perspec-
tieven. GZ-psycholoog Irene Mol reflecteert
op het therapieproces van premature twee-
ling Cas en Vic. Ook de ouders blikken terug
op de therapie.

22 **Subtiele aanpak is een kunst**
Heleen Mülder praat vol passie over IMH,
vooral als het gaat over het werken met
baby's. Zij vindt het prachtig om te zien hoe
ze reageren: reactief, maar ook uitlokkend
naar hun omgeving. "IMH is een vak, maar
soms ook een kunst."

26 **Met betrekken van ouders is
wereld te winnen**
Kinderfysiotherapeut Godie Schuitema kiest
in haar werk met prematuur geboren baby's
bewust voor een vertrouwde omgeving. Bij-
zonder is dat haar behandeling zich voor een
groot deel richt op het coachen van ouders.
"De IMH-visie heeft me de ogen geopend."

31 **Inleven in ouderschap
doet ertoe**
IMH-specialist Renée Otte werkt niet in de
hulpverlening, maar zet haar expertise in een
heel andere setting in: bij Philips Research,
onder meer voor de inhoud van baby-apps.

Inhoud

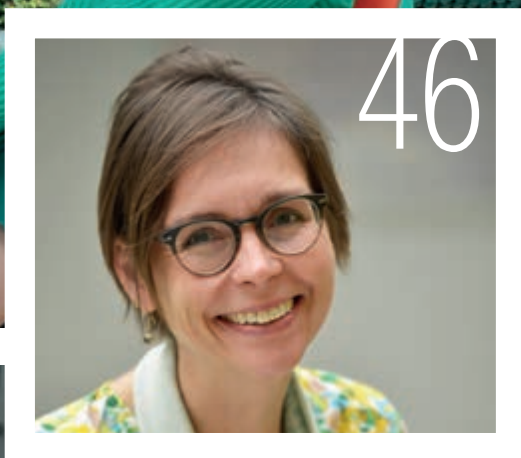

35 **IMH met boekpareltje nieuwe klassieker rijker**

Een aanrader voor iedere IMH-specialist is 'Vroege ontwikkeling alle kansen geven' van de hand van een team Vlaamse collega's onder redactie van Nicole Vliegen en Yannick Verhaest. We hebben twee IMH-specialisten gevraagd het boek te lezen en hun lezerservaring te verwoorden. Het lijkt te gaan om een nieuwe 'klassieker' in het vak.

40 **Woedeaanvallen volgen op buikoperatie**

IMH-specialist en opleider Margreet Hornstra Moedt staat stil bij het behandelproces van Floris, het derde kind in een al belast gezin. Hoe kunnen zijn ervaringen verwoord en begrepen worden?

46 **Oog voor ouders essentieel bij bedreigde ontwikkeling**

Maaïke Korsten is IMH-specialist binnen de jeugdbescherming. In haar werk zoekt zij naar herstel van de ouder-kindrelatie in situaties waarbinnen de veiligheid van een kind in het geding is. Hoe kan de werkrelatie zo ingericht worden dat deze houvast kan bieden aan vaak beschadigde ouders?

51 **Ziekenhuiszorg wint aan kwaliteit**

Een verrijking om te kijken naar kinderen, ouders en het systeem. Dát is volgens kinderpsychiater Rob Rieken de meerwaarde van de IMH-visie binnen de ziekenhuispraktijk, waar hij veel in aanraking komt met kinderen met ernstige lichamelijke en psychiatrische aandoeningen. "De IMH-visie gaf mij gereedschap om in gesprekken echt naast de ouders te kunnen staan".

56 **Reflectieve houding fundament onder IMH-werk**

Een reflectieve houding helpt om oncomfortabele processen bij zowel professionals als ouders en kinderen te begrijpen. De manier waarop we hiermee omgaan, vormt een parallel met de aandacht die we kunnen geven aan de ontregeling van ouder en kind.

Inhoud

67 **Liever puur dan perfect**

'Als een kind het jou moeilijk maakt, heeft het kind het vaak moeilijk', is een slogan uit de koker van orthopedagoog Niels van Delden. Relaties beïnvloeden relaties. Dit geldt ook voor de eigen levenservaringen en het werken als IMH-specialist.

70 **Heb oog voor eerder, beter en samenhang**

De Integrale Gezinspoli vormt de allerjongste loot aan de jeugdhulpboom. Bijzonder aan dit proefproject is dat de begeleiding van kwetsbare zwangeren en jonge gezinnen plaatsvindt vanuit zowel het medisch als het sociaal domein. Sleutelwoorden zijn eerder, beter en in samenhang.

76 **IMH raakt de kern van het menszijn**

Psychiater Marcel Schmeets heeft mede aan de wieg gestaan van de introductie van IMH in Nederland en daarmee aan de oprichting van de DAIMH. "IMH is voor mij een motor geweest om heel veel dingen rond de ontwikkeling van kinderen te begrijpen."

80 **Zo kneedbaar als klei**

'Vroege ontwikkeling alle kansen geven' is een must read voor professionals die werken met zeer jonge kinderen en hun ouder, aldus twee recensenten elders in dit nummer. Medeauteur Nicole Vliegen vertelt wat haar dreef om het boek te schrijven. "Wij hopen met ons boek te bereiken dat deze manier van werken alom wordt omarmd."

Voorwoord

Met trots presenteer ik als voorzitter van de DAIMH deze IMH-glossy. Op een volstrekt originele manier geeft het magazine een inspirerend overzicht van de krachten en de dilemma's rond IMH anno 2023.

Vanuit de IMH-visie ligt de focus op het bevorderen van een positieve ontwikkeling van het kind binnen een relationeel kader. Dit kader omvat ouders, gezin en familie, belangrijke verzorgers en de bredere maatschappelijke en culturele omgeving. De essentiële rol van relaties in de eerste jaren van een kind, door de DAIMH altijd systematisch onder de aandacht gebracht, is onder professionals steeds meer gemeengoed geworden. Bovendien is er steeds meer kennis voorhanden over hoe en op welke wijze we jonge kinderen en gezinnen - binnen de context waarin ze leven - het beste kunnen ondersteunen en behandelen.

Het brede relationele kader van de IMH-visie vraagt wel om een vertaalslag naar de dagelijkse werksetting van de professional. Dit zorgt ervoor dat het specifieke karakter van de IMH-visie geborgd blijft en is daarom voor de DAIMH een belangrijk aandachtspunt. De DAIMH ziet het vergroten van de kwaliteit van de zorg aan mensen met een kindwens, zwangeren en gezinnen met jonge kinderen als haar kerntaak. Dit doet de DAIMH door zich in te zetten voor professionals die werkzaam zijn binnen allerlei domeinen. Goed nieuws in dit verband is dat het aantal reizigers op de IMH-route in snel tempo toeneemt. Waar voorheen met name psychologen, pedagogen, psychiaters en sociaal werkers het IMH-gedachtengoed omarmden, komen we tegenwoordig steeds meer paramedici, jeugdverpleegkundigen, pedagogisch medewerkers en nog veel meer professionals uit verschillende disciplines tegen. Iedereen die contact heeft met de allerkleinsten en hun gezinnen of hun omgeving, ook als het gaat om een onderwerp als armoedebestrijding, kan IMH-sensitief leren kijken. In dit licht kan ik werken vanuit de

IMH-visie iedere professional die zich op deze doelgroepen richt van harte aanraden.

Deze toestroom uit diverse disciplines heeft het werkveld de laatste jaren enorm verbreed. Om die reden zocht het DAIMH-bestuur tijdens een heidag naar een manier om professionals in de volle breedte te voeden met de rijkdom die de IMH-visie biedt. Dit mondde uit in een idee om - met financiële steun van de Stichting Steunfonds DAIMH - een boekje uit te brengen met belangrijke invalshoeken en inzichten over IMH-sensitief werken in verschillende werkvelden: een soort routewijzer naar de stip op de horizon voor iedereen die met zwangeren, jonge kinderen en ouders werkt.

De vereniging zag het dan ook als een mooie kans toen rond diezelfde tijd het initiatief van Eveline Euser van BOX | Bureau Ouder-Kind Expertise kwam om samen met Vakblad Vroeg een IMH-inspiratiegids te maken in een toegankelijke en goudomrande jas: een bij deze tijd passende glossy. De knoop werd snel doorgemaakt en met een royale subsidie van de Stichting Steunfonds DAIMH ligt er nu een prachtig eindresultaat. De glossy IMH BinnensteBuiten geeft op een aansprekende manier een kijkje in de uitdagende, diverse en mooie wereld van de Infant Mental Health in al haar facetten. Verschillende en heel diverse IMH-specialisten en IMH-consulenten DAIMH worden gevolgd op hun route naar de 'mental health van de infant'. Hun zoektochten geven verrassende inzichten in de waaier aan relaties tussen ouder en kind. Dat helpt om het kleine binnenste te begrijpen zonder daarbij het 'grote buiten' uit het oog te verliezen.

Ik hoop dat iedere professional met een brede belangstelling in de IMH-visie nieuwe inzichten put uit dit inspirerende magazine.

Veel leesplezier!

Hedwig van Bakel, bijzonder hoogleraar Infant Mental Health en voorzitter DAIMH

2023

IMH *in* *beweging*

IMH BinnensteBuiten is het thema van dit magazine. Binnenstebuiten houdt namelijk op meerdere manieren verband met ons vakgebied. Pril leven begint binnenin alvorens het wordt geboren en de wereld in gaat. Eenmaal buiten wordt de hoofdpoging van zeer jonge kinderen om een weg te vinden in die wijde wereld, onder de hoede van hun ouders. Dat vraagt om regulatie van ervaringen, emoties en zintuiglijke indrukken. Bij deze regulatie speelt binnenstebuiten een grote rol: de ouder probeert zoekenderwijs de signalen van het kind te vertalen en daar een passende reactie op te geven. Omgekeerd zal een kind de regulatie van de ouder(s) in zich opnemen en internaliseren tot verwachtingen en overtuigingen over zichzelf, de ander en het leven.

In de werkrelatie van IMH-ers met jonge gezinnen is regulatie ook een belangrijke leidraad. Net als in de ouder-kindrelatie vindt een parallelproces plaats van match, mismatch en reparatie. Een reflectieve houding is dan waardevol om ontregeling te kunnen ontdekken en hier woorden aan te geven. Met het oog op het krijgen van een inkijkje bij collega's hebben we onder meer de geportretteerden behoorlijk binnenstebuiten gekeerd. Zo hebben zij, letterlijk en figuurlijk, een gezicht gekregen.

Binnenstebuiten heeft alles te maken met breedte en diepte binnen het IMH-vakgebied. Aan beide dimensies besteedt deze inspiratiegids uitvoerig aandacht. Uit de bijdragen komt helder naar voren hoe divers de mensen zijn die binnen dit vakgebied werken. Ondanks verschillen, bijvoorbeeld in leeftijd, opleiding en werksetting, blijkt ook hoeveel verwantschap er is in de gedeelde passie voor het werken met zeer jonge kinderen en hun ouders. De zoektocht van IMH-professionals naar kwaliteit en maatwerk, samen met het steeds blijven groeien en ontwikkelen, komt haast op elke pagina terug. Daarbij schuwt de glossy dilemma's niet: voor welke uitdagingen ziet het groeiende IMH-veld zich gesteld om de kwaliteit, kennis en kunde hoog te houden?

IMH BinnensteBuiten heeft tenslotte iets speels in zich. De redactie kan zich namelijk goed vinden in de woorden van Einstein: 'Play is the highest form of research'!